

Състояние на комерсиализираните ГМ култури: 2013 в световен мащаб

от Клайв Джеймс, основател и председател на ISAAA

*Посветен на Нобеловия лауреат за мир, Норман Бурлог,
патрон-основател на ISAAA, по случай стогодишнината
от неговото рождение, 25 март 2014*

Топ 10 факти относно ГМ културите през 2013 г.

ФАКТ #1. 2013г. е 18-тата поредна година на успешна комерсиализация на биотехнологични култури.

Биотехнологичните (или генетично-модифицирани, ГМ) култури са комерсиализирани за пръв път през 1996. Площта, заемана от тях, се увеличава всяка година от 1996 до 2013, като за период от 12 години бележи двуцифрен ръст, отразяващ одобрението и доверието на милиони земеделски производители от развиващи се и индустриални страни по целия свят. Заслужава да се отбележи, че след първото засаждане през 1996г., заетите с ГМ култури и успешно култивирани площи нарастват безпрецедентно до общо за периода повече от 1.5 млрд. хектара - площ, която представлява 50% повече от общата площ на Китай или Съединените щати.

ФАКТ # 2. Площта, заемана от биотехнологични култури, се увеличава повече от 100 пъти от 1.7 милиона хектара през 1996, до над 175 милиона хектара през 2013.

Това прави ГМ културите най-бързо възприеманата технология за последните години – причината е приносът на ползи. През 2013 площите, заети от биотехнологични култури, нарастват с 5 млн. хектара, което представлява годишен ръст от 3%. Важно е да се отбележи, че по-скромно годишно увеличение и достигане на „плато“ в прираста се очакват за следващите няколко години, което ще се дължи на достигане на вече оптималното (между 90 и 100%) ниво на одобрение и приемане за основните биотехнологични култури, оставяйки малко или никакво място за разрастване.

ФАКТ # 3. Брой на страните, в които се отглеждат биотехнологични култури, носещи един или повече полезни признака.

От 27-те страни, отглеждали биотехнологични култури през 2013, 19 са развиващи се, а 8 – индустриални. Културите с комбинирани признаци са заемали 47.1 млн. хектара, или 27%.

ФАКТ # 4. За втора поредна година, през 2013, развиващите се страни са отглеждали повече площи с биотехнологични култури, в сравнение с индустриалните.

Трябва да се отбележи, че развиващите се страни са отглеждали повече, 54% (94 млн. хектара) биотехнологични култури през 2013, в сравнение с индустриалните – 46% (81 млн. хектара). Успешно публично-частно партньорство е въведено в няколко страни, като Бразилия, Бангладеш и Индонезия.

ФАКТ # 5. Брой на земеделските производители, отглеждащи биотехнологични култури.

През 2013г. 18 млн. фермери, с 0.7млн. повече от 2012г., са отглеждали ГМ култури, като заслужава внимание фактът, че над 90%, или 16.5 млн., са такива с минимални ресурси, или бедни, от развиващи се страни. Фермерите са експерти в избягването на риска и подобряване на продуктивността чрез устойчиво увеличаване (ограничавайки земеделските дейности в рамките на 1.5 млрд. хектара обработваема земя и по този начин съхранявайки горските площи и биоразнообразието). През 2013 официално 7.5 млн. дребни фермери в Китай и други 7.3 млн. в Индия са избрали да отглеждат повече от 15 млн. хектара Vt памук, поради съществените му предимства. За същия период почти 400 000 дребни фермери във Филипините са се възползвали от предимствата на ГМ царевица.

ФАКТ # 6. Топ 5 държави, в които се отглеждат ГМ култури – развитие в употребата на първата устойчива към засушаване царевица и соя с комбинирана устойчивост към хербициди и насекоми.

Съединените щати продължават да бъдат лидер в отглеждането на ГМ култури със 70.1 млн. хектара и

Топ 10 факти относно ГМ културите през 2013 г.

средно около 90% одобряване и приемане за всички ГМ култури. Важно е да се отбележи, че първата сухоустойчива ГМ царевица е била отглеждана от 2 000 фермери в САЩ на площ от 50 000 хектара. На второ място е Бразилия, която за пета поредна година е в основата на глобалния растеж, увеличавайки площта, заета с ГМ култури, повече от която и да е друга страна – впечатляващо нарастване с 3.7 млн. хектара, или 10%, в сравнение с 2012 и достигайки до 40.3 млн. хектара през 2013. Бразилия засажда първата ГМ соя с комбинирани признаци (устойчивост на хербицид и насекоми) върху рекордните 2.2. млн. хектара, а отглежданият на нейната територия устойчив на вируси фасул е готов за комерсиализация. Аржентина запазва третата си позиция с 24.4 млн. хектара. Индия изпреварва Канада и заема четвърто място със засадени 11 млн. хектара Bt памук, което представлява ръст от 95%. Канада е на пето място с общо 10.8 млн. хектара и намаляване на площите, заети с рапица, но поддържана висока степен на одобрение от 96%. През 2013г. всяка от тези страни, намерили място в Топ 5, са отглеждали повече от 10 млн. хектара, предоставяйки сериозна основа за бъдещ растеж.

ФАКТ # 7. Статусът на ГМ културите в Африка. Африка продължава да бележи прогрес в тази насока, като Южна Африка се възползва от предимствата на тези култури вече повече от десет години. За 2013 Буркина Фасо и Судан увеличават площта на Bt памука със забележителните 50% и 300% съответно. Седем страни (Камерун, Египет, Гана, Кения, Малави, Нигерия и Уганда) провеждат полски опити, които представляват предпоследната стъпка преди одобрението за комерсиализация. Важен факт – проектът WEMA има за цел да достави първата сухоустойчива ГМ царевица на Африка през 2017г. Липсата на подходящи научно-обосновани и ефективни по отношение на цена/време регулаторни системи продължава да бъде главният лимитиращ фактор за одобрението на ГМ култури. Необходим е високателен, но не усложнен процес на регулация, особено за малките и бедни развиващи се страни.

ФАКТ # 8. Статусът на ГМ културите в ЕС. През 2013 пет страни-членки на ЕС официално са отглеждали 148 013 хектара Bt царевица, с 15% повече от 2012г. На територията на ЕС Испания води с 136 962 хектара Bt царевица, което прави с 18% повече от 2012 и 31% ниво на одобрение за 2013г.

ФАКТ # 9. Предимства на ГМ културите. От 1996 до 2012г. ГМ културите са допринесли за безопасността на храните, устойчивото развитие и промените в околната среда и климата чрез: увеличаване на продуктивността, оценена на 116.9 млрд. американски долара; предоставяне на по-добра околна среда, спестявайки 497 млн. кг пестициди; редуциране емисиите на CO₂ с 26.7 млрд. кг само за 2012, което е еквивалентно на изкарване на 11.8 млн. автомобили от употреба за една година; съхраняване на биоразнообразието чрез запазване на 123 млн. хектара площи от 1996 до 2012г.; облекчаване признаците на бедност за повече от 16.5 млн. дребни фермери и техните семейства, общо 65 млн. души, представляващи едни от най-бедните хора в света. Биотехнологичните култури са от съществено значение, но не са панацея и допълнителни добри земеделски практики, като сеитбооборот и устойчиво управление, са задължителни както за биотехнологичните култури, така и за конвенционалните.

ФАКТ # 10. Поглед в бъдещето. Във връзка с вече високите нива на одобрение и приемане (90% и повече) на основните ГМ култури на развитите пазари както в развиващите се, така и в индустриалните страни, с предпазлив оптимизъм се очаква вече по-скромно годишно увеличение в тази насока. За 2013г. Бангладеш, Индонезия и Панама са одобрили ГМ култури за отглеждане и планирана комерсиализация през 2014г.

ISAAA е организация с нестопанска цел, спонсорирана от организации от публичния и частния сектор. Всички споменати в публикациите на ISAAA изчисления на площи, заети с ГМ култури, са преброени само веднъж, независимо колко на брой признака са включени в тези култури. Подробна информация е предоставена в документа на ISAAA Brief 46 “Global Status of Commercialized Biotech/GM Crops: 2013” с автор Клайв Джеймс. За допълнителна информация, моля посетете <http://www.isaaa.org> или се свържете с ISAAA *SEAsia*Center на тел. +63 49 536 7216, или имейл: info@isaaa.org.